

PIENI KUPILLINEN TEETÄ KANSSASI

Anna Swarta

PIENI KUPILLINEN TEETÄ KANSSASI

PIENI
KUPILLINEN
TEETÄ
KANSSASI

Anna Swarta

Nimikkeen automaattinen analysointi tietojen,
erityisesti mallien, trendien ja korrelaatioiden,
saamiseksi tekijänoikeuslain 13b § ("tekstin- ja
tiedonlouhinta") mukaisesti on kielletty.

© 2026 Anna Swarta

Kannen suunnittelu: PiaK
Taitto: Taina Leino

Kustantaja: BoD · Books on Demand,
Mannerheimintie 12 B, 00100 Helsinki,
bod@bod.fi

Kirjapaino: Libri Plureos GmbH,
Friedensallee 273, 22763 Hampuri, Saksa

ISBN: 978-952-80-8932-2

PROLOGI

*K*uka sinä olit? Sitä eivät pystyneet kertomaan minulle edes Emppu, Jussi, Seba eikä Tintti. Jori keskittyi jälleen omiin tarinoihinsa eikä Saija edes ennättänyt tavata sinua. Parhaiten kai sinut tunsivat Otto-Ville. Hänen kanssaan sinä kävit päivittäin pitkät keskustelut. Kuljitte metsässä aina kylälle asti ja hiekkatien laitaa takaisin. Ja puhuitte, tai sinä pohdit päivän uutisia peilaamalla niitä historian kerrostumiin, Otto-Ville murahteli ymmärtäväisesti. Minulle sinä et puhunut samalla tavoin, rakensit vain uudet kulissit elämälle ja totesit, että hyvähän täällä maaseudulla oli elää, mykkiä naapureita ei ollut kuten kaupungin kerrostalossa, vain tuuli ujelsi puissa ja hämyinen usva nousi järvelle. Kuten sinäkin alkusyksyn aamuna, kun laitoit kuluneen maihinnousutakin päällesi ja paksupohjaiset vaelluskengät jalkaasi, ja päähän sen iänikuisen vanhan huopahatun, josta kyläläiset sinut tunnistivat, ja lähdit viimeistä kertaa. Otto-Ville palasi yksin pihaan.

Hautajaiset olivat vaatimattomat. Ulkopuolisia ei tarvinnut kutsua. Olit todennut sen pariin otteeseen, kun tiesimme, ettet parantuisi enää. Se tuntui jopa normaalilta, koska olimme koronan jälkeen vain jatkaneet elämistä eristyksissä. Pappien puheista et ollut koskaan välittänyt, joten punaiset ruusut jäivät viimeisinä viesteinä yksinkertaiselle arkulle ennen kuin luisuit hitaasti liekkeihin.

Minua ei häirinnyt, että olin yksin saattamassa sinua. Meitähän oli ollut vain sinä ja minä. Vanhempasi olivat kuolleet ja sisaresi oli muuttanut toiselle puolelle maailmaa.

Siunauskappelissa oli lisäksi vain pappi ja kanttori, jotka olin pyytänyt vastoin tahtoasi paikalle. Mutta hautajaisethan olivat eläville ja sinä et enää voinut sanelle ehtoja. Kun pappi käveli arkkusi pääpuolen taakse seisomaan, koko pieni kappeli säteili ikkunoista tulvivaa valoa. Ylhäällä urkuparvella kanttori soitti Bachin Airia. Papin puhe oli pyynnöstäni arkinen ja lyhyt. Hän oli saapunut autollaan seurakunnan toiselta paikkakunnalta eikä hän ollut tuntenut sinua edes nimeltä. Mutta olin jutellut hänen kanssaan puhelimesta etukäteen ja hän muisti olla lupaamatta sinulle taivaspaikkaa, jota et olisi ottanut kumminkaan vastaan.

Istuin ja annoin kyynelten valua pitkin poskiani, kun kanttori soitti lopuksi Vivaldin Largon. Musiikki oli kaunista ja herkkää, ja tavanomaista hautajaisissa. Sinä et ollut koskaan välittänyt perinteistä toisin kuin minä, ja olin tehnyt sen mukaisen musiikkivalinnan.

Tilaisuuden jälkeen kuljeskelin päämäärättömänä viereisellä hautausmaalla. Olin aina pitänyt hautausmaista. Ne olivat rauhallisia mielen vaelluspaikkoja, joissa menneisyyden eri kerrostumat saivat olla kiireettöminä läsnä. Nyt olin levoton enkä tiennyt mitä etsin. Muutamia ihmisiä oli korjaamassa kuivan kesän kuihduttamia kukkia pois hautakummuilta, mutta kukaan ei tullut minulle puhumaan. Ehkä he kunnioittivat mustaa vaatetustani tai ihmettelivät vaelteluani.

Pysähtelin tämän tästä katsomaan, kuinka kaiken lopullisuus leijui hauraana kumpujen ja kivipaasien yllä. Jokaisesta meistä jäi vain kivi tai laatta hautausmaan muuriin, jossa oli nimi ja syntymä- ja kuolinaika. Veimme jouluna kynttilän, hypimme lumihangessa etsien läheistemme hautapaikkoja, tai liukastelimme jäisellä kävelytiellä ja yritimme sytyttää kynttilää ilkeässä viimassa. Kesäkuussa laitoimme haudalle kukkaruukun, tai sitten ostimme senkin palvelutehtävän seurakunnalta.

Pysähdyin hautakiven ääreen, jonka yläreuna kasvoi sammalta ja sen pehmeässä sylissä lepäsi pieni pullea enkelipatsas. Marjo Tuulikki 6.7.1963–7.7.1963 luki kivessä. Lapsi oli elänyt vain vuorokauden. Kosketin enkelin päätä kevyesti.

Sinä et halunnut hautapaikkaa etkä kiveä muistuttamaan itsestäsi. Olit sanonut, ettei minun tarvitsisi harppoa lumihangessa sytyttämässä kynttilöitä. Jatkat elämäsi, olit toistellut. Herkät tunteet eivät olleet vahvin puolesi.

Puolen tunnin harhailun jälkeen ymmärsin kiertäneeni hautausmaan pariin otteeseen. Käännyin sivukäytävälle, joka johti parkkipaikalle. Hautausmaan kivi-muurien ulkopuolella elämä jatkui entisellään. Läheiselle huoltoasemalle oli pysähtynyt rekkoja ja kuljettajat olivat nauttimassa lounasta sisätiloissa. Istuin suurten koivujen vierustalle pysäköimääni autoon, riisuin päästäni huvilalta löytämäni mustan harsohatun ja laitoin sen viereen istuimelle. Vaihdoin mustat avokkaat valkoisiin lenkkareihin ja käynnistin auton moottorin. Bensatankin mittari näytti, että minun ei tarvitsisi vielä tankata.

Aurinko paistoi kirkkaana, oikaisin selkääni ja jalkojani, ja suljin silmäni. Taas sama tunne. Olin velkaa sinulle jonkinlaisen tilaisuuden. Ehkä minun pitäisi kutsua lähimmät ystävät, joiden kanssa olimme aina olleet tekemisissä ja laskea uurna yhdessä. Sinun vuoksesi he tulisivat. Olit ollut joskus heille esikuva, eniten perehtynyt. Sinä olit tiennyt mikä oli oikein ja mikä väärin, kenen kuuluisi pelastua, kenen ei. Minä olin aina ollut väärauskoinen ja siksi pysyttelin taustalla. Tai sitten olin vain tuntenut itseni ulkopuoliseksi tarkkailijaksi, kuten aina. Käynnistin auton ja suuntasin K-Supermarketin pihaan. Siellä oli hyvä kala- ja lihatiski.

Ensimmäisenä saapui Tintti. Keittiön ikkunasta näin kuinka hän kääntyi polkupyörällään pihaan. Posket olivat polkemisesta punaisina. Rautatieasemalta oli viitisen kilometriä ja suurin osa matkasta oli pyörätietä valtavyhlän kupeessa. Vain viimeiset puolitoista kilometriä oli kiemuraista ja mäkiä hiekkatietä pihaan. Tien varrella oli pari maalaistaloa ja hoidettuja peltoaukeamia. Ranta pilkotti korkeimman mäen päältä mäntyjen ja kuusten takaa. Tie laskeutui alas pihaan. Kylään pääsi myös rantoja pitkin kävellen, mutta se oli hitaampi ja vaivalloisempi reitti.

Tintti jätti pyörän nojaamaan valkoista puuaitaa vasten vanhan omenapuun alle. Loppukesästä puu antoi liiallisen sadon valkeita kuulaita. Tänä vuonna en ollut vielä vienyt omenoita mehuasemalle. Muina vuosina olin rahdannut kymmeniä kiloja auton peräkontissa ja tuonut omenat takaisin puolentoista ja kolmen litran mehupusseina. Niissä mehu säilyi hyvin keväaseen asti. Sinä olit aina pitänyt omenamehusta, jokaisen aamun olit vuosikausia aloittanut lasillisella. En tiennyt veisinkö omenoita enää tänä syksynä. Minun vatsalleni omenamehu ei sopinut.

– Olisit soittanut, niin olisin tullut sinut hakemaan asemalta, sanoin kun Tintti tuli sisälle ja halasimme pitkään.

– Vielä mitä. Oli hyvä ilma polkea ja pyörä kulki hyvin junassa.

Tintissä oli edelleen jäljellä vihreää jälkihippiä ja puunhalaajaa, joka ei sateestakaan välittänyt, kunhan pääsi vain pyörän selkään. Sinä ja Tintti olitte monesti kävelleet tuntikausia märässä lähimetsässä. Minäkin olin silloin tällöin mukana, mutta en jaksanut osallistua keskusteluihin avohakkuista tai en kiinnostunut ajankohtaisten politiikan tapahtumien arvioinneista. Otto-Villen kanssa etsimme kanttarelleja tai suppilovahveroita vuodenajasta riippuen. Tai minä etsin ja Otto-Ville säntäsi innostuneesti löydön päälle tallustelemaan.

Kun olimme halanneet pitkään ja Tintti oli asettunut tutulle paikalle ruokapöydän ääreen, kysyin jäisikö hän yöksi, mutta hän sanoi vain, että katsotaan sitten. Juniahan kulki vielä myöhään.

– Miten sinä voit? Jura laittoi sinulle terveisiä.

Tintin ääni kuulosti epävarmalta ja odottamatta vastustani hän sanoi itkeneensä kotona hautajaisten aikana.

– Minä ajattelin teitä kahta ja kuinka ikävä sinulla täytyy olla.

Jura oli Tintin poika. Hän oli poikennut äitinsä luona illalla ja he olivat jutelleet sinusta. Tintti kaivoi nenäliinan taskustaan ja niisti liikutuksensa siihen. Hän oli aina ollut eläytyväinen ja oli jo opiskeluaikoina viettänyt enemmän aikaansa Vanhalla Ylioppilasteatterin tiloissa kuin yliopistolla. Siinä ohessa hän oli kuitenkin saanut suomen kielen opinnot päätökseen ja löytänyt

opettajan paikan. Teatterilavat olivat olleet Tintin suuri haave, mutta kun teatterikoulun ovet eivät auenneet kolmannellakaan yrittämällä hän hautasi urasuunnitelman-
sa näyttelijänä ja keskittyi ympäristötietoisten kansalaisten kasvattamiseen ja lukuisten taiteilijakavereidensa uran seuraamiseen.

– Otatko prosecco? Kysyin ja laskin jääkaapista ottamani pullon pöydälle, kun huomasin Tintin empivän ilmeen.

– Lauri ei olisi halunnut mitään kakkukahvitilaisuutta, kyllä sinä sen tiedät, lisäsin.

Tintti laittoi nenäliinansa taskuun, kääntyi ja otti tottuneesti keittiön avohyllystä pari viinilasia ja laittoi ne pöydälle.

– Oletko saanut nukuttua? Hän sanoi ja jäi tällä kertaa odottamaan vastaustani.

Istuin pöydän viereen ja Otto-Ville painautui jalkojani vasten.

– Tämä poika pitää huolen, että käyn ulkona, avaan jääkaapin ja menen nukkumaan, jotta se voi käpertyä jalkatilaan.

Jatkoin Otto-Villen surusta. Se oli hypännyt iltaisin sängylleni aivan kuin olisi ymmärtänyt sinun lähteneen. Pieni hellä lipaisu kädelleni ja kuono jalkani päällä se oli levännyt sängyllä vieressäni siitä asti, kun olit lähtenyt lopullisesti kotoa. Pihasta se ei halunnut enää lähteä metsään vaan katsoi parhaimmaksi vahtia, etten minäkin katoa.

– Voi Otto-poikaa, Tintti sanoi ja koira siirtyi taputeltavaksi hänen viereensä.

Tintti halusi, että kerron sinun viimeisistä päivästäsi. Hän kaivoi esiin nenäliinansa ja pyyhki tämän tästä silmiään, kun kerroin kuinka olosi oli huonontunut päivä päivältä. Viimeisinä päivinä väsyit helposti ja lepäsit salin sohvalla, aika ajoin nousit ylös ja katselit ikkunasta ulos järvelle etkä puhunut paljon mitään, vain pakollisia Autatko minut vessaan tai Tuotko vesilasin.

– Muisteliko Lauri mitenkään meitä, siis Joria ja meitä muita? Tintin ääni oli hiljainen ja ymmärsin samalla kuinka merkityksellistä oli, että olin kuitenkin kutsunut huvilalle läheisimpiä kavereita.

– Laurista oli tullut hiljainen, se jotenkin vetäytyi itseensä, ei se osannut purkaa oloaan. Kukapa siinä tilanteessa osaisi, kysyin ja katsoin Tinttiä.

Tintti nyökkäsi ymmärtävästi. Sanoin vielä, että olimme puhuneet kaikki olennaiset asiat keskenämme jo aiemmin, joten mitään ei jäänyt sanomatta. Tintti aikoi juuri sanoa jotain, kun pihaan ajoivat Emppu ja Jussi, mutta lisäsi sitten vain, että jutellaan myöhemmin.

– Ota ne kassit ja kylmäboksi sieltä perältä.

Empun kantava ääni kuului kirkkaana rappusilta, kun hän huusi Jussille ohjeita. Mies oli kumartunut puoliksi auton perätilaan ja nosteli kasseja auton viereen.

– Herranjumala miten tätä tavaraa kertyi taas mukaan.

Emppu puski sisälle keittiön ulko-oven kautta kahden kassin kanssa ja laski ne ovella käsistään.

– Mirkku, miten sinä jaksat? Kädet kietoutuivat ympärilleni ja Empusta huokuva lämpö sai kyyneleet silmiini.

Emppu tai Eeva-Liisa, jota nimeä ei kukaan käyttänyt, oli meistä se kätevä emäntä, joka ei lähtenyt minnekään ilman leivonnaisia, yrttinippuja ja hyvän lihapadan aineksia. Hän irrotti minut halauksestaan, taputti käsivarsiani ja sanoi, että kunnon ruoka tekee ihmeitä. Vilkaisin Tinttiä ja yritin hymyillä, tämän lauseen olimme kuulleet monta kertaa ennenkin.

Jätin Empun tyhjentämään kassit jääkaappiin ja menin ovelle. Jussi oli siirtänyt auton meidän vanhan Tiguanin viereen ja käveli luokseni painavan Ikean kantokassin kanssa. Ilmeisesti ainakin he aikoivat yöpyä. Jussi tarttui käteeni, laski kassin pihamaahan ja halasi. Tunsin miten kyyneleet pyrkivät ulos, mutta niiskautin ja irrottauduin.

– Tulehan sisälle, sanoin ja käännysin ovelle.

Emppu oli ottanut jo kokin roolin ja jakoi käskyjä Tintille, joka pilkkoi sipulia ja juureksia pataa varten. Tintti ojensi minulle proseccolasin ja nyökkäsi verannan suuntaan.

– Me hoidetaan loput ruoat pöytään, sinä menet nyt istumaan tuonne verannalle. Jussi tulee sitten seuraksi perässä.

– Kaikki löytyy kaapeista, tiedän, Tintti lisäsi kun aioin avata suuni.

Annoin periksi ja sanoin tarkistavani salin kattauksen. Sen olin tehnyt jo useamman kerran päivän mittaan ja kävelin salin kautta verannalle, jonka olimme vuosia sitten remontoineet kunnolla. Vanhat ikkunat oli kunnostanut puolittettu puuseppä. Seiniin ja lattiaan oli laitettu eristeet. Veranta oli yhdistetty saliin uusilla, puusepän tekemillä lasiovilla, joiden malli noudatti huvilan vanhaa ilmapiiriä. Olimme hankkineet antiikkikirpputorilta verannalle sohvan, marokkolaisen maton ja nojatuolit sekä pöydän, jolle saattoi laskea kädestä kirjan ja viinilasin.

Olimme viettäneet verannalla paljon aikaa keväisin ja syksyisin. Joulun alla, kun maa oli vielä sulana ja illat olivat synkän pimeitä, asettelin ikkunoille kynttilätuikkuja. Täysikuun aikaan järvi loisti kauniisti ja saatoin viipyä pitkiä aikoja vain katsellen ikkunasta. Kesäpäivänä veranta lämpeni auringon paahteessa ja silloin käytimme tilaa vain iltaisin. Kovimmilla pakkasilla ikkunoihin tuli

jäähtyneestä kosteudesta pieniä huurteisia taideteoksia ja luonnon kädenjälkeä saattoi vain ihmetellä.

Veranta oli yksi lempipaikoistamme, meidän yhteinen tilamme, jossa olimme lukeneet ja jutelleet. Nyt sekin tuntui liian suurelta minulle. Olin levoton ja en halunnut jäädä sinne vaan käännyn yläkertaan johtaville portaille. Laskin Tintin antaman lasin yläkerran tasanteella olevalle pienelle koripöydälle ja pysähdyin. Musta-valkeat kuvat neljäkymmenen vuoden takaa olivat minun kehystämiäni ja olin tuonut ne taloon mukani. Keskimmaisessa kuvassa seisot puuhun nojaten jossa-kin puistossa kesäisessä Moskovassa. Toisessa kädessä on savuke ja toisessa katukioskista ostettu pivo-pullo. Sinulla on mustat housut ja valkea kauluspaita ja sen pari ylintä nappia rennosti auki. Sinun ruskeat kiharaiset hiukset ulottuvat harteille ja näytät ihan Jim Morrisonilta.

Olin aina pitänyt tuosta kuvasta. Säilytit saman ujos-
telemattoman huolettomuuden vuosikymmenten aikana ja aivan loppuun asti. Vuosia vain kertyi lisää, hiukset harmaantuivat ja Moskovakin muuttui, parempaan vai huonompaan suuntaan, siitä olimme väitelleet usein mutta viimeisellä kerralla vain totesimme molemmat muutoksen.

”Kuka sinä oikeasti olit, riititkö minulle juuri sellaisena kuin sinut halusin tuntea? En minäkään nähnyt mitä en halunnut nähdä. Ihminen haluaa unohtaa ja samalla ylentää itsensä. Minäkin olin samanlainen kuin sinä tai ystävämme. Näin ja muistin valikoivasti. Minäkin suojasin itseäni, käsittelin kipeitä asioita vain pala palalta, kipeimpiä tuskin ollenkaan.”

Kun pitkä rakkaussuhde päättyy toisen kuolemaan, Mirjam kutsuu läheiset ystävät koolle, ja he jättävät yhdessä jäähyväiset. On aika muistella vainajaa ja yhdessä koettuja hetkiä. Menneisyys kohtaa nykyhetken ja paljastaa samalla arvet, joista ei ole koskaan puhuttu.

ANNA SWARTA on viestinnän ammattilainen. Hän sanoittaa herkästi intiimejä tilanteita ja tarinallistaa elämänkaaria ympäröivän maailman saranakohdissa. *Pieni kupillinen teetä kanssasi* on hänen ensimmäinen fiktiivinen julkaisunsa historian kulisseista.

9 789528 089322